

УДК 631.552:631.811(477.4)

Бурко Л. М.^{*}, кандидат с.-г. наук, доцент кафедри рослинництва

Пророченко С. С., кандидат с.-г. наук

Тимошенко В. О., здобувач вищої освіти

Національний університет біоресурсів і природокористування України

*e-mail: Lesya1900@i.ua

АГРОБІОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ВИСОТИ БАГАТОРІЧНИХ АГРОФІТОЦЕНОЗІВ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ

При оцінці продуктивності багаторічних травостоїв пасовищного та сінокісного використання показники лінійного росту рослин є визначальними. Висота травостою безпосередньо впливає на якість пасовищного корму, поїданість біомаси худобою та вибір технологічних засобів механізованого збирання. Крім того, висота рослин виступає ключовим індикатором при встановленні оптимальних строків скошування у відповідному циклі використання. Формування лінійних параметрів фітоценозу залежить від режиму експлуатації, видового складу та агроecологічних чинників, насамперед рівнів зволоження та мінерального живлення.

Мета дослідження – встановити вплив видового складу, систем удобрення та стимулятора росту на висоту різнотипних багаторічних травостоїв.

Дослідження проводилися в умовах ВП НУБіП України «Агрономічна дослідна станція». Ґрунтовий покрив – чорнозем типовий малогумусний середньосуглинковий. Об'єктами вивчення були: люцерна посівна, стоколос безостий, пажитниця багаторічна, костриця східна, костриця лучна та грястиця збірна. Схема досліду передбачала щорічне внесення $P_{60}K_{90}$ восени, а азотних добрив N_{60} у три прийоми (навесні та після першого і другого укосів). Обприскування стимулятором росту Фумар (2 л/га) проводили на початку відростання трав кожного укосу.

Встановлено, що за сінокісного використання висота домінуючих компонентів варіювала в меж-

ах 58–148 см. Найвищим показником лінійного росту відзначився стоколос безостий (93–148 см), тоді як найнижчою була пажитниця багаторічна (61–87 см). Грястиця збірна та костриця лучна за ідентичних умов живлення перевищували пажитницю лише на 2–4 см.

Максимальні показники висоти на всіх типах травостоїв зафіксовано на варіанті з повним мінеральним удобренням у поєднанні зі стимулятором росту ($N_{60}P_{60}K_{90}$ + Фумар). Порівняно з контрольним варіантом (без добрив), висота люцерна посівної зросла на 10–12 см, а злакових компонентів у бобово-злакових агроценозах – на 26–35 см. Найбільш суттєвий відгук на інтенсифікацію живлення виявив стоколос безостий, висота якого збільшилася на 34–44 см порівняно з контролем.

Окремо слід відзначити позитивний вплив симбіотичного азоту бобових компонентів на лінійний ріст злакових трав. У складі люцерно-злакової сумішки висота костриці східної була на 9–12 см, а стоколосу безостого – на 11–20 см вищою, ніж у чистих злакових посівах, що підтверджує ефективність біологічного азоту в агрофітоценозах.

Оптимізація мінерального живлення та застосування стимулятора росту є дієвим чинником керування продуктивністю багаторічних травостоїв. Найбільшу інтенсивність ростових процесів демонструє стоколос безостий, особливо за умов поєднання з люцерною посівною.

УДК 631.11:631.526:631.524

Василенко Н. В.^{*}, науковий співробітник лабораторії якості зерна

Правдзіва І. В., доктор філософії, завідувачка лабораторії якості зерна

Миронівський інститут пшениці імені В. М. Ремесла НААН України

*e-mail: vasylenkonv147@gmail.com

ВПЛИВ НОРМ АЗОТНОГО ЖИВЛЕННЯ НА ПОКАЗНИКИ ЯКОСТІ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ

Створення та впровадження у виробництво високопродуктивних та високоякісних сортів пшениці м'якої озимої є найбільш доступним заходом. Поліпшення якості зерна можливе при повному забезпеченні рослин пшениці мінеральними речовинами, котрі необхідні для росту і розвитку рослин. За впливу метеорологічних і агротехнологічних складових позитивну дію мають антропогенні чинники, зокрема азотне підживлення у період вегетації, що безпосередньо впливає на формування основних ознак якості зерна – вмісту білка та клейковини. Таким чином, визначення впливу фенотипових і антропогенних чинників

на формування вищих показників якості клейковинного комплексу пшениці м'якої озимої є наразі актуальним.

Мета роботи – встановити вплив норм азотного живлення (аміачної селітри) на формування показників якості зерна пшениці м'якої озимої в умовах центрального Лісостепу України.

Визначення основних показників якості зерна (вміст білка і масова частка клейковини) проводили у лабораторії якості зерна Миронівського інституту пшениці імені В. М. Ремесла НААН (МІП) урожаю 2023 та 2024 рр. нових сортів миронівської селекції: 'МІП Аеліта', 'МІП Валенсія',